Proiect de lege

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Camera Deputaţilor

Senatul

LEGE

privind uniunea consensuală

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Art. 1

(1) Prezenta lege are drept scop protejarea familiei şi a membrilor săi prin reglementarea cadrului legal în care este recunoscută juridic uniunea consensuală.

(2) Uniunea consensuală reprezintă asocierea dintre două persoane de sex diferit sau de acelaşi sex în scopul organizării vieţii lor comune ca viaţă de familie.

(3) Uniunea consensuală se poate înregistra la ofiţerul de stare civilă, în condiţiile prezentei legi.

(4) Uniunea consensuală neînregistrată poate fi recunoscută legal, în condiţiile prezentei legi.

Art. 2

În înţelesul prezentei legi, termenii şi expresiile de mai jos au următoarele semnificaţii:

a) *uniunea consensuală* este asocierea dintre două persoane de sex diferit sau de acelaşi sex în scopul organizării vieţii lor comune ca viaţă de familie prin înregistrarea la Registrul de stare civilă;

b) *certificatul de uniune consensuală* este extrasul din Registrul de stare civilă, care atestă încheierea actului de stare civilă sub forma uniunii consensuale;
c) *partenerul* este una dintre cele două persoane fizice care intră în uniunea consensuală în Registrul de stare civilă sau care conviețuiește într-o uniune consensuală neînregistrată, dovedită în condițiile prezentei legi;
d) *domiciliul comun* este domiciliul în care conviețuiesc partenerii;
e) *reşedinţa comună* este reşedinţa în care conviețuiesc partenerii;
f) *bunurile comune* sunt bunurile dobândite de fiecare dintre parteneri sau de parteneri împreună, în timpul uniunii consensuale sau anterior înregistrării lui însă incluse în mod expres de către parteneri în Convenţia referitoare la regimul comun al bunurilor;
g) *cheltuieli comune* reprezintă cheltuielile pentru plata utilităţilor aferente locuinţei în care conviețuiesc, a celor legate de buna stare a acestora, precum şi suportarea cheltuielilor determinate de asigurarea asistenţei medicale a partenerului, în cazul în care acesta nu este asigurat. Se consideră cheltuieli comune şi cele legate de creşterea şi educarea copiilor aflaţi în întreţinerea acestora;
h) *datorii comune* sunt datoriile contractate în cadrul uniunii consensuale;
i) *partener supraviețuitor* este partenerul care rămâne în viaţă în urma decesului celuilalt partener, în condiţiile în care uniunea consensuală nu încetase înaintea decesului;
j) *convenţia referitoare la regimul comun al bunurilor* este actul solemn, încheiat în formă autentică în faţa notarului public, cu consimţământul celor doi parteneri, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică specială şi conţinut predeterminat care poate fi realizat în orice moment al uniunii consensuale. În lipsa unei convenţii care stabileşte bunurile comune, respectiv bunurile proprii, fiecare dintre parteneri este proprietar exclusiv în privinţa bunurilor dobândite înainte de încheierea uniunii consensuale, precum şi a celor pe care le dobândeşte în nume propriu după această dată.

CAPITOLUL II

Încheierea uniunii consensuale

Art. 3

Uniunea consensuală se încheie valabil numai dacă se respectă următoarele condiţii:

a) partenerii să aibă cel puţin 18 ani împliniţi;

b) cel puţin unul dintre parteneri este cetăţean român sau este cetăţean străin sau apatrid cu reşedinţa în România de cel puţin 1 an;

c) nici unul dintre parteneri nu este căsătorit sau nu a încheiat o altă uniune consensuală.

Art. 4

Uniunea consensuală nu se poate încheia:

a) între rudele în linie dreaptă, precum şi cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv;

b) între tutorele şi persoana minoră ce se află sub tutela sa;

c) pentru alienatul mintal, debilul mintal, precum şi pentru cel care este temporar lipsit de facultăţile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

Art.5

(1) Uniunea consensuală se încheie de către ofiţerul de stare civilă la sediul serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor, al primăriei în a cărei rază de competenţă teritorială îşi are domiciliul ori reşedinţa unul dintre viitorii parteneri sau, după caz, la un sediu destinat acestui scop, stabilit de primarul unităţii administrativ-teritoriale respective.

(2) Declaraţia de uniune consensuală se face personal de către viitorii parteneri, în scris, la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau, după caz, la primăria competentă unde urmează a se încheia uniunea consensuală. În declaraţia de uniune consensuală, viitorii parteneri vor declara pe proprie răspundere că nu există niciun impediment legal la încheierea uniunii consensuale şi că şi-au comunicat reciproc starea sănătăţii.

(3) Pentru motive temeinice, în baza unei cereri motivate, dacă unul dintre viitorii parteneri se află în imposibilitatea de a se deplasa la sediul serviciului public

comunitar local de evidenţă a persoanelor sau, după caz, al primăriei competente, declaraţia de uniune consensuală se poate face şi în afara sediului acestuia/acesteia, în faţa ofiţerului de stare civilă.

(4) Dacă de la data depunerii declaraţiei de mai sus au trecut 30 de zile şi uniunea consensuală nu a fost încheiată ori dacă viitorii parteneri doresc să modifice declaraţia iniţială, aceştia vor face o nouă declaraţie de uniune consensuală, în condiţiile legii.

(5) În cazul în care constată că nu sunt îndeplinite cerinţele prevăzute de lege pentru încheierea uniunii consensuale, ofiţerul de stare civilă refuză să încheie uniunea consensuală şi consemnează refuzul într-un proces-verbal.

(6) În cazul refuzului ofiţerului de stare civilă de a încheia uniunea consensuală, persoana nemulţumită poate sesiza instanţa competentă în raza căreia domiciliază.

Art. 6

La declaraţia de uniune consensuală viitorii parteneri vor anexa:

a) copii de pe certificatele de naştere ale fiecărui viitor partener;

b) declaraţie pe propria răspundere privind absenţa încheierii unei alte forme de protecţie juridică a familiei (pact civil de solidaritate, uniune consensuală sau căsătorie) sau dizolvarea lor anterioară sau certificatul de deces al partenerului/soţului în cazul existenţei unei forme de protecţie juridică încheiate anterior;

c) declaraţie pe proprie răspundere privind certificarea faptului că nu se află într-una dintre situaţiile prevăzute la art. 4;

d) în cazul cetăţenilor străini, un certificat eliberat de autorităţile competente din ţara de origine atestând starea civilă.

Art. 7

(1) Uniunea consensuală se celebrează de către ofiţerul de stare civilă, la sediul primăriei. Prin excepţie, uniunea consensuală se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofiţer de stare civila în o altă locaţie, cu obligativitatea înştiinţării primăriei de domiciliu sau de reşedinţă a viitorilor parteneri, în vederea publicării.

(2) La încheierea uniunii consensuale, ofiţerul de stare civilă ia notă de consimţământul viitorilor parteneri, liber şi deplin exprimat, în prezenţa a 2 martori şi întocmeşte, de îndată, actul de uniune consensuală, pe care îl înscrie în Registrul de stare civilă.

(3) Actul de uniune consensuală se semnează de către parteneri, de cei 2 martori şi de către ofiţerul de stare civilă.

(4) La încheierea uniunii consensuale între cetăţeni străini sau între aceştia şi cetăţeni români, dacă nu cunosc limba română, precum şi în cazul în care unul sau ambii viitori parteneri au handicap auditiv sau surdocecitate, se va folosi interpret autorizat sau, după caz, interpret autorizat al limbajului mimico-gestual şi al limbajului specific persoanelor cu surdocecitate, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Art. 8

Uniunea consensuală încheiată cu încălcarea condiţiilor prevăzute la art. 3 şi 4 este lovit de nulitate absolută.

Art. 9

(1) Încheierea uniunii consensuale schimbă starea civilă a persoanei, în „persoană în uniune consensuală".

(2) Pe baza actului de uniune consensuală se eliberează certificatul de uniune consensuală, conform legii.

Capitolul III

Drepturi şi obligaţii

Art. 10

Partenerii au drepturi şi obligaţii egale în cadrul uniunii consensuale.

Art. 11

Fiecare partener îşi păstrează numele de dinainte de încheierea uniunii consensuale.

Art. 12

(1) Înainte de încheierea uniunii consensuale sau oricând pe durata acesteia, cei doi parteneri pot încheia în faţa notarului public convenţia privind regimul bunurilor.

(2) Prevederile legale aplicabile convenţiei privind regimul bunurilor între soţi se aplică în mod echivalent. (3) În lipsa încheierii unei convenţii referitoare la regimul comun al bunurilor este prezumat regimul separaţiei bunurilor, cu creanţa de participare de 1/2.

(4) Bunurile dobândite împreună de parteneri aparţin acestora în proprietate comună pe cote-părţi, în condiţiile legii.

(5) Niciunul dintre parteneri nu poate fi ţinut de obligaţiile născute din acte săvârşite de celălalt partener.

(6) Partenerii răspund solidar pentru obligaţiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale uniunii consensuale.

Art. 13

(1) Partenerii sunt asimilaţi soţilor, în materia: asistenţei sociale, asigurărilor sociale, asigurărilor de sănătate, drepturilor pacientului, impozitelor şi taxelor, prevenirea şi combaterea violenţei domestice şi a altor fapte de natură penală sau contravenţională săvârşite asupra unui membru de familie.

Art.14

(1) Partenerii sunt asimilaţi soţilor în ceea ce priveşte prezumţia de paternitate şi drepturile şi obligaţiile ce decurg din autoritatea părintească pentru copiii născuţi în timpul uniunii consensuale dintre două persoane de sex diferit.

(3) Partenerii de sex diferit răspund în solidar pentru cheltuielile legate de creşterea şi educarea copiilor.

(4) Partenerul de sex diferit are obligaţia de a asigura protecţia şi bunăstarea copiilor celuilalt partener care locuiesc şi sunt îngrijiţi şi educaţi împreună de cei doi parteneri.

(5) În scopul îndeplinirii obligaţiei de la alineatul (4), partenerul care este părintele biologic al copilului poate notifica serviciul public de asistenţă socială de la domiciliu cu privire la numele partenerului care se ocupă de întreţinerea copilului.

(6) Partenerul de sex diferit desemnat ca persoană care se ocupă de întreţinerea copilului are dreptul de a reprezenta copilul în relaţiile cu instituţiile educaţionale, medicale şi sociale, în lipsa părintelui biologic.

(7) Partenerul de sex diferit care a participat direct şi nemijlocit pentru o perioadă neîntreruptă de cel puţin 5 ani în cadrul uniunii consensuale, la creşterea şi îngrijirea copilului celuilalt partener care exercită sau a exercitat singur drepturile părinteşti, poate adopta în condiţii similare celor aplicabile adopţiei copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv.

(8) Partenerii civili de acelaşi sex nu au dreptul la adopţie.

Art. 15

(1) Partenerul aflat în întreţinerea partenerului asigurat beneficiază de asigurare medicală în sistemul public de sănătate, fără plata contribuţiei, obţinând calitatea de coasigurat.

(2) În cazul spitalizării sau decesului unuia dintre parteneri, celălalt partener este considerat aparţinător şi membru de familie.

Art. 16

(1) În materia moştenirii legale a partenerului defunct, partenerul supravieţuitor este asimilat soţului supravieţuitor, având aceleaşi drepturi cu acesta.

(2) În materia pensiei de urmaş şi a altor drepturi de asigurări sociale, partenerul supravieţuitor este asimilat soţului supravieţuitor.

Art. 17

Oricare dintre cei doi parteneri are dreptul de a continua contractul de închiriere a locuinţei în cazul părăsirii definitive a domiciliului de către titularul contractului de închiriere sau al decesului acestuia.

Art. 18

(1) În cazul procesului de obţinere a cetăţeniei române, cei doi parteneri sunt asimilaţi soţilor, beneficiind de prevederile art.8 din Legea cetăţeniei române nr.21/1991, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Cei doi parteneri au dreptul la libera circulaţie şi şedere, precum şi dreptul de şedere permanentă pe teritoriul României conform prevederilor Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului 102/2005 privind libera circulaţie pe teritoriul României a cetăţenilor statelor membre ale Uniunii Europene şi Spaţiului Economic European, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 260/2005, modificată de Ordonanţa nr. 30 din 19 iulie 2006.

Art. 19

(1) Niciunul dintre parteneri nu îl poate reprezenta pe celălalt în justiţie fără mandat expres şi nu poate fi ţinut răspunzător pentru obligaţiile contractate de celălalt partener.

(2) Partenerii sunt asimilaţi soţilor în relaţiile care au loc în justiţie, în orice materie.

(3) Partenerii sunt asimilaţi soţilor în stabilirea incompatibilităţilor la numirea în anumite funcţii şi în materia conflictului de interese.

Art. 20

(1) Partenerul beneficiază de 3 zile de concediu cu plată în caz de deces sau boală gravă a celuilalt partener.

(2) Angajatorul este obligat să ţină cont în stabilirea concediilor dacă cei doi parteneri lucrează în acelaşi loc.

(3) Partenerii pot beneficia de maxim 5 zile de concediu cu plată în urma încheierii contractului de uniune consensuală.

Art. 21

(1) Până la încetarea uniunii consensuale în condiţiile prevăzute la art. 21, partenerii îşi datorează întreţinere.

(2) Partenerul are dreptul la întreţinere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacităţi de muncă survenite înainte de încheierea uniunii consensuale ori în timpul acesteia; el are drept la întreţinere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la data încetării uniunii consensuale, însă numai dacă incapacitatea se datorează unei împrejurări în legătură cu uniunea consensuală.

(3) Întreţinerea datorată potrivit dispoziţiilor alin.(2) poate fi stabilită până la o treime din venitul net din muncă al partenerului obligat la plata ei, potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui care urmează să plătească. Această întreţinere, împreună cu întreţinerea datorată copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net din muncă al partenerului obligat la plată.

(4) În toate cazurile, dreptul la întreţinere încetează prin încheirea unei alte uniuni consensuale ori prin căsătoria partenerului îndreptăţit să o primească.

Capitolul IV

Încetarea uniunii consensuale

Art. 21

(1) Uniunea consensuală încetează în următoarele condiţii:

a) prin decesul sau declararea judecătorească a morţii unuia dintre parteneri;

b) prin acordul comun al celor doi parteneri;

c) prin comunicarea deciziei unilaterale a unuia dintre parteneri privind încetarea uniunii consensuale;

d) la data încheierii căsătoriei între cei doi parteneri.

(2) În cazurile de la alineatul 1 lit.b şi c, notarul va încheia un certificat de încetare a uniunii consensuale, pe care îl va transmite ofiţerului de stare civilă. Data încetării uniunii consensuale este data certificatului încheiat de notar.

(4) La încetarea uniunii consensuale, situaţia bunurilor comune se stabileşte de comun acord între parteneri.

(5) În caz de dezacord, partenerii pot sesiza instanţele de judecată în ceea ce priveşte consecinţele patrimoniale ale încetării uniunii consensuale.

(6) La încetarea uniunii consensuale, cei doi parteneri vor decide de comun acord situaţia copiilor născuţi pe durata uniunii consensuale. Dacă cei doi parteneri nu se învoiesc asupra situaţiei copiilor născuţi în această perioadă, va hotărî instanţa.

(7) În cazul intenţiei ambilor parteneri de a se căsători unul cu celălalt, aceştia vor face demersurile de la alineatul 1 lit.b pentru încetarea mai întâi a uniunii consensuale dintre ei.

Art. 22

La data încetării relaţiei de uniune consensuală, ofiţerul de stare civilă va înscrie încetarea uniunii consensuale prin menţiune pe actul de uniune consensuală şi pe actele de naştere ale foştilor parteneri, la cererea notarului sau a persoanei interesate.

Capitolul V

Dispoziţii finale şi tranzitorii

Art. 23

(1) Cuplurile care au încheiat uniuni consensuale în mod legal pe teritoriul altor state beneficiază de recunoaşterea statutului lor pe teritoriul României şi de aceleaşi drepturi şi obligaţii ca şi cuplurile care au încheiat o uniune consensuală în România.

(2) Căsătoriile între persoanele de acelaşi sex legal încheiate pe teritoriul altor state beneficiază de totalitatea drepturilor şi obligaţiilor pe care le au cuplurile de acelaşi sex care au încheiat o uniune consensuală în România.

Art. 24

(1) In termen de 30 de zile de la adoptarea prezentei legi Ministerul Afacerilor Interne va adopta Regulamentul privind organizarea Registrului de stare civilă.

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 25

La data intrării în vigoare a prezentei legi, alineatul (3) al articolului 277 din Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.505 din 15 iulie 2011, cu modificările ulterioare, se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art.75 şi ale art.76 alin.(2) din Constituţia României, republicată.